

התאבדויות וניסיונות התאבדות של חיילים

מבוא ותמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת עופר כסיף, ועניינו התאבדויות וניסיונות התאבדות של חיילי צה"ל. עיקר הנתונים במסמך נמסרו מלשכת המרכז לשירותי בריאות הנפש של חיל הרפואה (באמצעות לשכת שר הביטחון), בתשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת; בתשובה זו נענו חלק משאלותינו.¹ לצד זאת, במסמך יוצגו נתונים ומידע נוספים, שמקורם בתשובה של צה"ל על בקשת חופש מידע ובדיונים שנערכו בוועדות של הכנסת.

בטרם יוצגו הנתונים, להלן כמה דגשים.

- נתוני שנת 2025 כוללים התאבדויות וניסיונות התאבדות עד סוף חודש יולי.
- הנתונים כוללים התאבדויות וניסיונות התאבדות של חיילי צה"ל בשירות חובה, קבע ושירות מילואים פעיל. הם אינם כוללים קבוצות אחרות, ובפרט אנשי מילואים, קבע או חובה לאחר סיום השירות, אזרחים עובדי צה"ל, משרתי כוחות ביטחון אחרים ומתנדבים.
- במקרים שבהם נתוני האובדנות הופקו במועדים שונים, יש קושי בהשוואה ביניהם, מכיוון שהנתונים עשויים להיות דינמיים. יש מקרים שבהם אירוע מוגדר "חשד להתאבדות" ולאחר בדיקה נקבע כי זו לא היתה התאבדות.
- יש קושי בהשוואה רב-שנתית של נתוני האובדנות יחסית לגודל אוכלוסיית החיילים, שכן במהלך השנים (ובפרט סביב המלחמה שפרצה באוקטובר 2023) השתנה כלל היקף כוח האדם בצה"ל, ובתוך כך השתנתה ההתפלגות של קבוצות משרתים (מילואים, חובה, קבע). משום כך, בנתונים שיוצגו להלן אשר בהם תשתקף עלייה במספר המתאבדים, אין הכרח שהייתה עלייה בשיעור המתאבדים ביחס לגודל האוכלוסייה האמורה. היות שמטעמים ביטחוניים צה"ל אינו מפרסם את היקף כוח האדם שלו, איננו יכולים לחשב את השיעורים האמורים.
- פילוחים שונים של הנתונים נמסרו באשר לטווחי שנים שונים ואין בתשובת צה"ל הסבר לבחירה בטווחים אלו. לצורך האחידות, ברוב המקרים נתמקד בשנים 2017-2025 (עד יולי).

¹ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

- עוד נציין את הקושי לקבוע אם יש קשר בין התאבדות של חייל לבין השירות הצבאי; זאת מכיוון שלהתאבדות יכולות להיות סיבות רבות – גם בחיים האזרחיים – שאינן בהכרח קשורות לשירות הצבאי או למלחמה.

להלן עיקרי הנתונים:

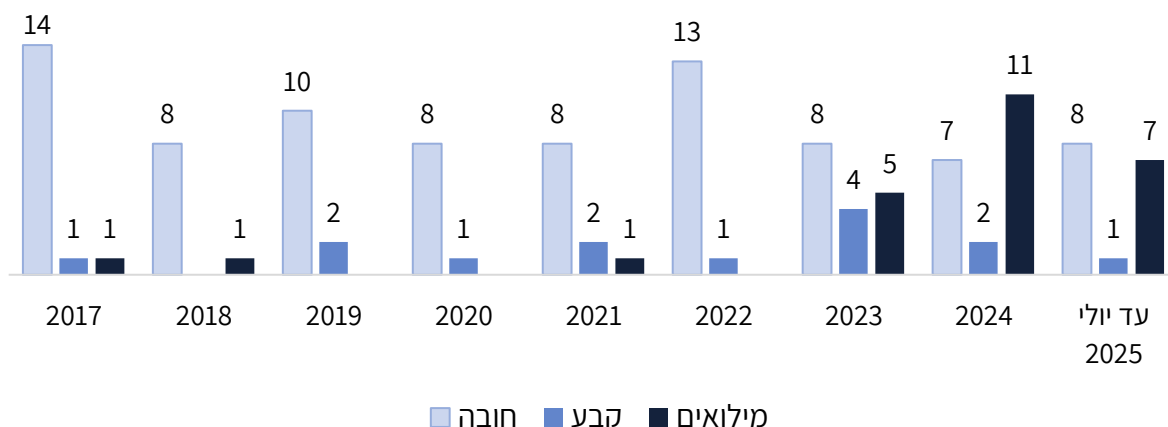
- **בין שנת 2017 ליולי 2025 התאבדו 124 מחיילי צה"ל.** 68% מהם היו חיילי חובה, 21% התאבדו במהלך שירות מילואים פעיל ו-11% בשירות קבע. **מאז שנת 2023 גדל במידה ניכרת מספרם של חיילי המילואים שהתאבדו, וכך גם שיעורם מכלל המתאבדים בכל שנה.** לפי משרד הביטחון, "מספר המתאבדים בצה"ל באופן יחסי לא גדל", כלומר נרמז שיש לבחון את מספר המתאבדים ואת שיעורם על רקע השינויים בהיקף כלל משרתי המילואים בצה"ל מאז סוף שנת 2023 (בייחוד בזמן המלחמה, כאמור). כפי שצוין לעיל, היות שנתוני הייחוס האלו על מספר משרתי המילואים הפעילים אינם מפורסמים לציבור – אין באפשרותנו לבדוק עד כמה העלייה במספר המתאבדים מקרב משרתי המילואים תואמת את הגידול במספר המשרתים מאז סוף 2023. יודגש, כי הנתונים אודות התאבדות חיילים נוגעים כאמור רק למי שהיו בשירות פעיל בעת ההתאבדות (סדיר, קבע או מילואים), ואינם כוללים מי שהתאבדו לאחר סיום השירות, גם אם ההתאבדות אירעה זמן לא ארוך לאחר מכן.
- בשנים 2017-2022, שיעור הלוחמים מכלל חיילי צה"ל שהתאבדו נע בין 42%-45%. בשנת 2023 שיעור זה ירד ל-17%, ובשנת 2024 הוא עלה במידה ניכרת והגיע ל-78%.
- בשנים 2024-2025 (עד סוף יולי) 17% מהחיילים שהתאבדו פגשו קב"ן בחודשיים שלפני ההתאבדות. אי אפשר להשוות נתון זה לשנים קודמות בגלל שינוי בהגדרת חיילים מטופלים שחל במהלך שנת 2023.
- נתונים על **ניסיונות התאבדות** נאספים בצה"ל רק החל משנת 2024. **לפי הנתונים שהועברו לנו, בין ינואר 2024 ליולי 2025 ניסו להתאבד 279 חיילים.** כלומר, **על כל חייל שהתאבד בצה"ל תועדו עוד שבעה ניסיונות התאבדות.** בדוח הקליני של חיל הרפואה 12% מניסיונות ההתאבדות האמורים הוגדרו חמורים (כלומר מעשים שאופן הביצוע שלהם יכול היה להביא למותו של האדם או לפגיעה משמעותית) ו-88% הוגדרו בינוניים (מעשים אובדניים בעלי פוטנציאל סיכון נמוך).²

1. נתונים על התאבדות של חיילים

להלן בתרשים 1 מוצגים נתוני צה"ל על 124 חיילי צה"ל שהתאבדו בין שנת 2017 לחודש יולי 2025 בפילוח לפי סוג השירות (חובה, קבע או מילואים). כאמור, נתונים אלה אינם כוללים את מי שהתאבד לאחר שהשתחרר מהשירות.

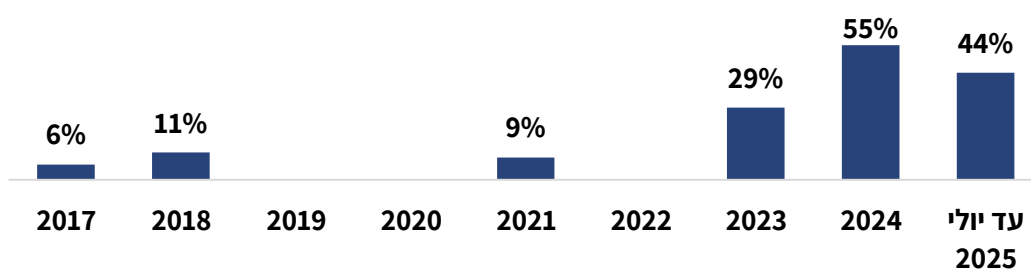
² מצה"ל נמסר כי מדובר בקטגוריות פנימיות, וכי אין קטגוריות כאלו בספרות. רס"ן בני בכר, ראש מדור כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, צה"ל, מסרון, 26 באוקטובר 2025.

תרשים 1: חיילי צה"ל שהתאבדו, לפי סוג שירות, 2017 עד יולי 2025³

כאמור, בשנים הכלולות בתרשים התאבדו 124 מחיילי צה"ל: 84 מהם (68%) היו בשירות חובה, 14 (11%) בשירות קבע ו-26 (21%) בשירות מילואים; התפלגות זו השתנתה במהלך השנים: בין השנים 2017-2022 מספר משרתי המילואים שהתאבדו בכל שנה נע בין 0-1 ומספר משרתי הקבע נע בין 0-2. כלומר, מרבית החיילים שהתאבדו בשנים אלו היו חיילי חובה (8-14 בשנה). משנת 2023 גדל חלקם של משרתי הקבע ומשרתי המילואים בין המתאבדים. בשנת 2023 (שברבעון האחרון שלה החלה המלחמה) התאבדו ארבעה משרתי קבע וחמישה משרתי מילואים. בשנים 2024 ו-2025 (עד יולי) קטן מספר אנשי הקבע שהתאבדו, ואילו מספר משרתי המילואים שהתאבדו גדל – 11 בשנת 2024 ושבעה בשנת 2025 (עד סוף יולי) – בממוצע כאחד בחודש. הגידול בשיעור אנשי המילואים שהתאבדו מוצג בתרשים 2 – כאמור, הנתונים האלה כוללים רק את מי שהתאבד בעודו בשירות פעיל.⁴

תרשים 2: שיעור משרתי המילואים מקרב החיילים שהתאבדו, 2017 עד יולי 2025⁵

על רקע הגידול הניכר במספר אנשי המילואים שהתאבדו וביעורם בקרב כלל המתאבדים בכל שנה, נזכיר שיש קושי בהשוואת נתוני אובדנות במהלך השנים, שכן בשנים שונות השתנה כלל היקף כוח האדם

³ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

⁴ שם.

⁵ שם.

בצה"ל; בתוך כך השתנתה התפלגות קבוצות המשרתים – ובפרט גדל שיעור משרתי המילואים. לפי תשובת משרד הביטחון על פנייתנו, "מספר המתאבדים בצה"ל באופן יחסי לא גדל".⁶

אי-בהירות לגבי נתוני המתאבדים בשנת 2024

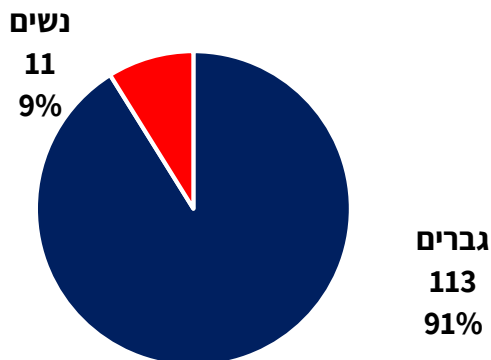
לגבי שנת 2024 בידינו נתונים שונים ממקורות שונים:

בתשובת משרד הביטחון על פנייתנו מופיעים שלושה נתונים שונים לגבי שנת 2024 – לפי אחד התרשימים שנמסרו בתשובה, בשנה זו התאבדו 20 חיילים, ואילו בנתונים המפורטים בדוח הקליני החודשי (המצורף לאותה תשובה) רשומים 23 חיילים שהתאבדו. במקום אחר באותה תשובה נכתב כי בשנת 2024 "נוספו 21 חללים למניין החללים אשר נסיבות נפילתם תוחקרו ומתוחקרים לחשד לאובדנות". איננו יודעים מה הסיבה להבדלים אלו. ייתכן שהפער נובע מכך שהדוח הקליני מבוסס על דיווח גורמי רפואה בסמוך להתאבדות (שלעיתים מכונה חשד להתאבדות), והנתונים האחרים עשויים להיות סיכום של חקירות המקרים, שהוכנו במועדים שונים.

בדיון שהתקיים בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ב-15 בספטמבר 2025 – יותר מתשעה חודשים אחרי אחרונת ההתאבדויות לשנת 2024 – נמסר לוועדה כי בשנת 2024 התאבדו 21 חיילים.⁷

נתונים על חיילים שהתאבדו בפילוחים נוספים נמסרו בטווחי שנים אחרים (החל משנת 2010 או 2011). לצורך האחידות נציג את הנתונים האלה החל משנת 2017.

תרשים 3: חיילי צה"ל שהתאבדו, לפי מגדר, 2017 עד יולי 2025⁸

⁶ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

⁷ ועדת העבודה והרווחה, דיון בנושא 1. מניעת אובדנות – מאיתור וזיהוי ועד טיפול מערכת: כיצד לטפל במקרה אובדנות בצורה הוליסטית המשלבת קהילה, משטרה, צבא וארגוני טיפול. 2. דרישה לפי סעיף 111(ה) לסינוס הוועדה בנושא: מניעת אובדנות בקרב לוחמים הוגשה על ידי חברי הכנסת שרון ניר, דבי ביטון, מיכל וולדיגר, לימור סון הר מלך, צגה מלקן, אתי-חוה עטיה (עידן רול). 15 בספטמבר 2025. פרוטוקול מס' 445.

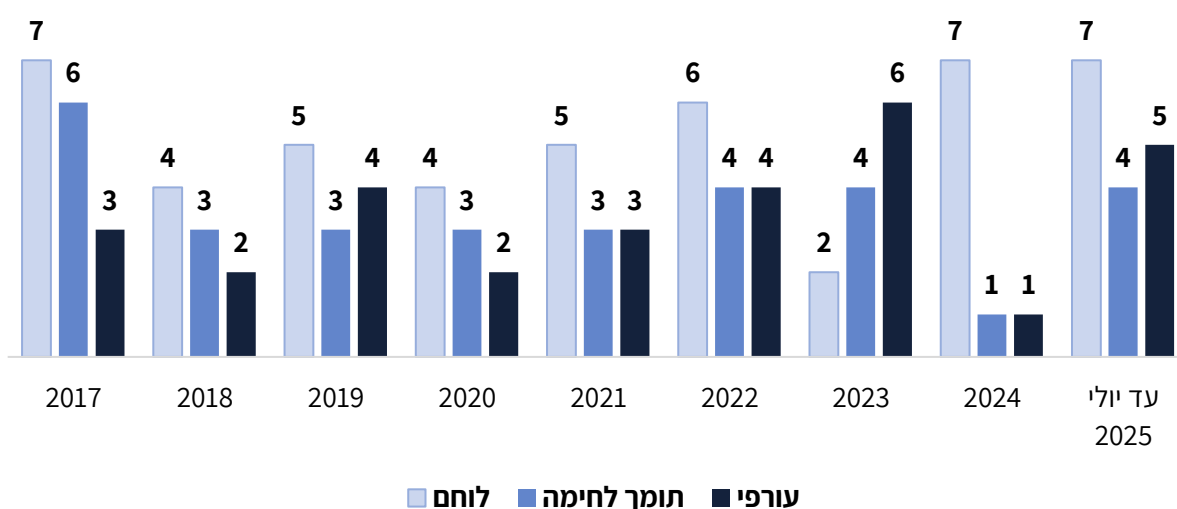
⁸ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

לפי נתונים אלו, בשנים 2017-2025 (עד יולי) מספר המתאבדים היה גדול פי 10 ממספר המתאבדות. על כך נעיר שככלל (גם בחברה האזרחית) גברים מתאבדים יותר מנשים.⁹ כמו כן, גם שיעור הנשים מקרב המשרתים, בפרט בתפקידי לחימה (ראו להלן), אינו זהה לשיעור הגברים.

בתרשים 4 יוצג פילוח של נתוני החיילים שהתאבדו מתחילת 2017, לפי אופי השירות: לוחמים, תומכי לחימה או חיילים בשירות עורפי.¹⁰ בנתונים אלו כלולים 108 חיילים שהתאבדו (ולא 124 כמו בתרשימים הקודמים – איננו יודעים מה הסיבה לכך; ייתכן שאופי השירות לא תועד באשר לכל החיילים שהתאבדו).

תרשים 4: מספר חיילי צה"ל שהתאבדו, לפי אופי השירות (לוחמים, תומכי לחימה, עורפיים)

2017 עד יולי 2025¹¹

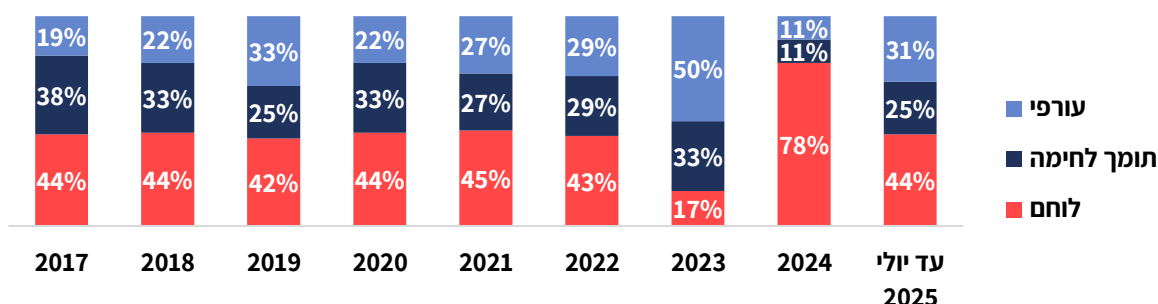
בבחינת כלל השנים המוצגות בתרשים 4, מאז שנת 2017 **43% מהמתאבדים היו לוחמים**, 29% היו תומכי לחימה ו-28% שירתו בתפקיד עורפי. התפלגות זו השתנתה במהלך השנים; בתרשים 5 מוצגים נתונים על כך.

⁹ לפי נתוני משרד הבריאות, בשנת 2020 שיעור ההתאבדויות של זכרים היה גדול פי 3.8 מהשיעור בקרב נקבות; שיעור זה היה דומה בעשור שקדם להכנת הדוח: משרד הבריאות, אגף המידע, נחמה גולדברגר, מרים אבורבה, ציונה חקלאי, [אובדנות בישראל, התאבדויות 2020-2000, ניסיונות התאבדות 2022-2004](#), סיון תשפ"ג, יוני 2023, עמ' 15.

¹⁰ תומכי לחימה הם חיילים שאין להם הכשרה קרבית, אך הם משרתים ביחידות קרביות ונותנים שירותים ללוחמים. לא עלה בידינו לאתר רשימה של מקצועות צבאיים של תומכי לחימה, אך יש מגוון רחב של מקצועות כאלה, ובהם **למשל**: מאבטחי מתקנים, נהגים, טכנאים וחובשים. לפי פרסום של המכון למחקרי ביטחון לאומי משנת 2017, [תגמול לוחמי החוד בשירות החובה בצה"ל](#): לוחם חוד הוא חייל המאומן לפעול ב"מרחב מבצעי המגע", כדי לפגוע באויב, במערכים מתמרנים, תוך סיכון חייו. לוחם הוא חייל המאומן לפעול ב"מרחב מבצעי המגע", כדי לפגוע באויב, בין אם ישירות ובין כחלק מצוות באמצעי לחימה, תוך סיכון חייו. תומך לחימה מבצעי הוא חייל המאומן לפעול ב"מרחב מבצעי המגע", תוך סיכון חייו, בתפקידי עזר לפיקוד ושליטה, מודיעין ומנהלה. תומך לחימה הוא חייל בכלל המקצועות שאינם מסכנים חיים ברמת פעילות א'. חייל עורפי הוא חייל המשתתף ליחידה שאיננה מיועדת לפעול ב"מרחב מבצעי"; לעיתים ולפרק זמן קצוב, הוא נדרש לפעול ב"מרחב מבצעי המגע", תוך סיכון חייו. דירוג זה הוכן לצורך מתן הטבות ללוחמים כדי לבטא הוקרה כלפיהם.

¹¹ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

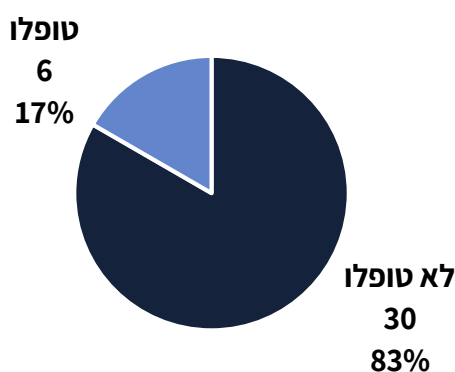
תרשים 5: התפלגות אופי השירות של חיילי צה"ל שהתאבדו לפי אופי השירות (לוחמים, תומכי לחימה, עורפיים), 2017 עד יולי 2025¹²

לפי נתוני התרשים, בשנים 2017-2022 שיעור הלוחמים מכלל חיילי צה"ל שהתאבדו נע בין 42%-45%. בשנת 2023 שיעור זה ירד ל-17% ואילו **בשנת 2024 במידה ניכרת שיעור הלוחמים מקרב חיילי צה"ל שהתאבדו והגיע ל-78%**. איננו יודעים מה ההתפלגות המדויקת של בעלי תפקידים אלה מכלל חיילי צה"ל, אך ייתכן שהיא השתנתה במהלך השנים, ובפרט בתקופות לחימה.

חלק מהחיילים שהתאבדו היו מוכרים לגורמי בריאות הנפש בצה"ל: ממשרד הביטחון הועברו גם נתונים על מטופלי בריאות הנפש אשר פגשו קב"ן חודשיים טרם ההתאבדות. בתשובה צוין כי בשנת 2023 שונתה ההגדרה (לא צוין באיזה חודש) ומשום כך יוצגו להלן רק נתוני 2024 ו-2025 (עד יולי). **נתונים אלו כוללים 36 חיילי צה"ל שהתאבדו – 20 בשנת 2024 ו-16 בשנת 2025 (עד חודש יולי).**

תרשים 6: חיילי צה"ל שהתאבדו, לפי היותם מטופלים אצל קב"ן, * 2024 עד יולי 2025¹³

* מטופלים אצל קב"ן - בחודשיים שלפני ההתאבדות

בתקופה המוצגת בתרשים, **17% מהחיילים שהתאבדו פגשו קב"ן בחודשיים לפני ההתאבדות**. אין בידינו מידע נוסף בעניין, לדוגמה - אם הם ביקשו לפגוש קב"ן או אם הם גילו סימני מצוקה שבגינם מפקדיהם יכלו לשלוח אותם לקב"ן.

¹² לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

¹³ שם.

בהקשר זה נציין כי בדיון בעניין ההתאבדויות בצה"ל שהתקיים בחודש אוגוסט 2025 בוועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת למשאבי אנוש בצה"ל, דיווחו נציגי צה"ל על תגבור של המענים הניתנים למשרתים בקו הקדמי. עוד עלה בדיון כי ייתכן שיש פער בין הטיפול שניתן לחיילים המשרתים בקו הקדמי לבין החיילים שאינם משרתים בקו הקדמי אבל מעורבים במשימות בעלות השלכות נפשיות, כמו זיהוי חללים במחנה שורה או ארגון הלוויות.¹⁴

התאבדות היא אירוע קצה במקרים של מצוקה נפשית קשה. על אירועים שבהם מפקדים בצה"ל לא פעלו בצורה מיטבית בטיפול במצוקה נפשית של פקודיהם אפשר ללמוד מהדוחות השנתיים של נציב קבילות החיילים. לדוגמה, **בדוח שפורסם בינואר 2025 (שסיכם קבילות של חיילים משנת 2024) דווח על כמה מקרים שבהם חיילים המתונו לפגישה עם קב"ן במשך כמה חודשים, ועל מקרים שבהם מפקדים לא פעלו לפי "נוהל השגחה" בעניינם של חיילים שהביעו רצון להתאבד.**¹⁵

פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת למשרד הביטחון כללה גם בקשה לפילוחים נוספים של נתונים, אך אלו לא נמסרו. הפילוחים שלא נמסרו הם נתוני ההתאבדויות וניסיונות ההתאבדות לפי: גיל, דת, ארץ לידה (לגבי ילידי ישראל – יוצאי אתיופיה; לגבי ילידי חו"ל – ותק בארץ), ותק בשירות הצבאי, שלב בשירות (קורס, לאחר נשירה מקורס), חיילים בודדים, זכאות לתנאי שירות (ת"ש), הכרה כפוסט-טראומתיים, סעיף בריאות שנקבע בגין מצב נפשי, לאחר נפקדות או עריקות. כמו כן ביקשנו ממשרד הביטחון נתונים גם על מאפייני ההתאבדויות: אמצעי ההתאבדות (לדוגמה נשק חם) ומיקום האירוע (ביחידה או מחוץ לה); גם נתונים אלו לא נמסרו.

ביקשנו לקבל פילוחים אלה, על רקע נתונים פחות עדכניים שמצאנו במקורות זמינים, אשר מראים את הצורך בנתונים עדכניים. בנתונים אלו היו קבוצות חיילים שבלטו לרעה:

- בשנים 2008-2020 – 24% מהחיילים שהתאבדו היו ילידי חו"ל ו-9% מהם היו יוצאי אתיופיה. נתונים על כך הוצגו בדיון של ועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון לכוח אדם בצה"ל, שהתקיים בשנת 2021.¹⁶ בדיון זה עלה גם עניינם של החיילים הבודדים המשרתים בצה"ל.
- לפי מידע שצה"ל מסר בתשובה על בקשת חופש מידע, בשנת 2023 התאבדו יותר חיילים מקבוצות גיל מבוגרות (יחסית לשנים קודמות).¹⁷

¹⁴ ועדת המשנה למשאבי אנוש בצה"ל, ישיבה בנושא פעילות צה"ל למניעת אובדנות בקרב משרתים, 5 באוגוסט 2025, פרוטוקול מס' 30.

¹⁵ נציב קבילות החיילים, דוח שנתי לשנת 2024 – מלחמת חרבות ברזל, טבת תשפ"ה, ינואר 2025.

¹⁶ נתונים אלו הוצגו במצגת שהוצגה בוועדת המשנה של ועדת החוץ והביטחון לכוח אדם בצה"ל, דיון בנושא פעילות צה"ל למיגור מקרי ההתאבדויות, 26 בינואר 2021, פרוטוקול מס' 8.

¹⁷ בשנת 2020 כל החיילים שהתאבדו היו בגיל 18-22. בשנת 2021 התאבדו שמונה חיילים בגיל 18-21, שני חיילים בגיל 23-24 וחייל אחד בגיל 28. בשנת 2022 כל החיילים שהתאבדו היו בגיל 18-22. בשנת 2023 היו כמה התאבדויות של חיילים מבוגרים יותר: שש התאבדויות של חיילים בגיל 18-21, חמש התאבדויות של חיילים בגיל 22-30, שתי התאבדויות של חיילים בגיל 31-40, התאבדות של חייל בקבוצת

2. ניסיונות התאבדות של חיילי צה"ל

בעבר לא נאספו בצה"ל נתונים על ניסיונות התאבדות. בשנת 2024 צה"ל החל באיסוף שיטתי של הנתונים האלו, לצורך תחקור פנימי ולמידה, והם נמסרו בעקבות בקשת מרכז המחקר והמידע של הכנסת. להלן בטבלה 1 מוצגים נתוני צה"ל על ניסיונות התאבדות של חיילים, שמקורם בדוח קליני חודשי של צה"ל; ניסיונות ההתאבדות המוצגים בדוח הזה מחולקים לניסיונות חמורים ולניסיונות בינוניים. ניסיונות התאבדות חמורים הם מעשים שאופן הביצוע שלהם יכול היה להביא למותו של האדם או לפגיעה משמעותית. ניסיונות בינוניים הם מעשים אובדניים בעלי פוטנציאל סיכון נמוך.¹⁸

טבלה 1: ניסיונות התאבדות בינוניים או חמורים, לפי חודשים, 2024 עד יולי 2025¹⁹

ניסיונות בינוניים	ניסיונות חמורים	
11	5	ינואר 2024
5	2	פברואר 2024
14	1	מרץ 2024
14	3	אפריל 2024
15	2	מאי 2024
17	2	יוני 2024
18	2	יולי 2024
21	2	אוגוסט 2024
16	2	ספטמבר 2024
12	-	אוקטובר 2024
16	0	נובמבר 2024
8	2	דצמבר 2024
14	1	ינואר 2025
12	2	פברואר 2025
13	1	מרץ 2025
7	1	אפריל 2025
12	1	מאי 2025
13	1	יוני 2025
8	3	יולי 2025
246	33	סך הכול

בתקופה המופיעה בטבלה ניסו להתאבד 279 חיילים: 246 ניסיונות בינוניים (88% מניסיונות ההתאבדות) ו-33 ניסיונות חמורים (12%). כלומר **על כל חייל שהתאבד תועדו עוד שבעה ניסיונות התאבדות.**²⁰

הגיל 41-50, והתאבדות אחת של חייל מקבוצת הגיל 60-70. איננו יודעים כיצד ההתאבדויות האלו התפלגו במהלך השנה ואם הן קשורות למלחמה שהחלה ברבעון האחרון של שנת 2023. התשובה הוכנה בתחילת אפריל 2024 ולא נמסר בה פירוט הגילאים של הרבעון הראשון של השנה. הממונה על חופש המידע בצה"ל, מערך דובר צה"ל, [תשובה על בקשת חופש מידע שנמסרה לתנועה לחופש המידע](#).

¹⁸ מצה"ל נמסר כי מדובר בקטגוריות פנימיות, וכי אין קטגוריות כאלו בספרות. רס"ן בני בכר, ראש מדור כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, צה"ל, מסרון, 26 באוקטובר 2025.

¹⁹ לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

²⁰ לפני הדוח הקליני החודשי שנמסר לנו, בשנת 2024 נרשמו 23 התאבדויות של חיילים (כאמור, נתון זה שונה ממה שמופיע לגבי שנה זו בחלק אחר של אותה תשובה) ובשנת 2025 (עד יולי) נרשמו 16 התאבדויות של חיילים. לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל

3. צעדים שצה"ל נוקט לחיזוק מעטפת הנפשית של החיילים – מידע חלקי

במסגרת בקשת המידע שאלנו את צה"ל על פעולות הננקטות לטיפול נפשי בחיילים ולמניעת התאבדויות, ובפרט מאז תחילת המלחמה. בתשובת משרד הביטחון הוזכרו בקצרה כמה צעדים חדשים שיכולים לסייע במניעת אובדנות (זאת בנוסף לאמצעים שהיו לפני כן):

- בסוף אוקטובר 2023 נפתח מוקד סיוע טלפוני (*6690, שלוחה 3), אשר לפי תשובת משרד הביטחון פועל בכל שעות היממה והוא מיועד לכל משרת בצה"ל שנמצא במצוקה. עוד נמסר כי עד מועד הכנת תשובת משרד הביטחון התקבלו במוקד יותר מ-3,900 פניות. התקשרנו למוקד ומצאנו כי מדובר במוקד של חיל הרפואה. שלוחה 3 של המוקד מפנה לייעוץ עם צוות רפואי במוקד לרפואה דחופה שאינו פועל בכל שעות היממה.²¹ מוקד בריאות הנפש הוא דווקא בשלוחה 4, שם הודעה מוקלטת מבהירה שחייל המעוניין לפנות לטיפול מתבקש לפנות למפקדו הישיר.
- נמסרו נתונים על תגבור מספר הקב"נים אך לא הובהר אם התגבור קבוע ולמתי הנתונים נכונים.²²
- תוגברה המעטפת לחיזוק החוסן המנטלי של היחידות הקדמיות. לכל יחידה מבצעית תהליך הכנה ועיבוד תוך כדי המשימה, וכן מה שמכונה "סגירת משימה" – המאפשרת למפקדים להכיר ולהבין בעיות שיש לטפל בהן אצל החיילים. בתשובת משרד הביטחון לא נמסר אם בתהליכי העיבוד משתתפים רק חיילים המוגדרים לוחמים, או שמצטרפים אליהם גם תומכי לחימה ששהו פיזית באזורי לחימה ונחשפו לאירועים מלחמתיים.
- הוקם מרכז לשירותי בריאות הנפש לטיפול במצוקה נפשית וחיזוק החוסן הנפשי של משרתי צה"ל. עוד נמסר על אנשי מקצוע במרפאות שנותנים מענה לתגובות קרב, ועל עיבוי המענה לאנשי קבע במכון הקבע (שבו ניתן סיוע נפשי למשרתי קבע ובני משפחותיהם).
- מתן כלים מקצועיים למפקדים לזיהוי ואיתור סימני מצוקה בקרב פקודיהם. כלים אלו ניתנים באמצעות הרצאות והכשרות. במבט על חיילי המילואים נציין שכלים כאלה עשויים להיות רלוונטיים לא רק למפקדים אלא גם לבני משפחה (הורים ובני זוג), שכן אנשי מילואים חוזרים לחברה האזרחית וככל הנראה מפקדיהם לא יידעו אם הם במצוקה בעקבות השירות הצבאי; נזכיר שמכון הקבע נותן שירות גם לבני משפחה של משרתי קבע.

הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

²¹ לפי הודעה מוקלטת בשלוחה 3 הייעוץ במוקד לרפואה דחופה ניתן בימים ראשון עד חמישי וביום שבת בשעות 16:00-23:00 ובימי שישי בשעות 08:00-14:00. הבדיקה נערכה ב-21 וב-23 באוקטובר 2025.

²² לפי תשובת צה"ל גויסו 800 קב"נים נוספים במילואים לצד הגברת התקנים ביחידות הקדמיות, יחידות ההכשרה ובמרפאות העורפיות. בכל חטיבה אורגנית ויחידה קדמית קיים איש בריאות הנפש והם תוגברו מאחד לחטיבה לשלושה לחטיבה לכל הפחות. כמו כן הוכנסו קב"נים לשטח הלחימה. לשכת מפקד המרכז לשירותי בריאות הנפש, חיל הרפואה, צה"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, היחידה לתיאום ממשקי ציבור וגורמי ממשל, דוא"ל, 21 בספטמבר 2025.

נושאים שלא קיבלו מענה בתשובת משרד הביטחון

בשנים האחרונות מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד הביטחון שלוש פעמים בבקשה לנתונים על התאבדויות של חיילים, ולמידע על הצעדים למניעתן. שתי הבקשות הקודמות (מהשנים 2021 ו-2022) לא נענו כלל. כאמור, הבקשה הנוכחית נענתה חלקית: המשרד מסר חלק מהנתונים שביקשנו ותשובות חלקיות ביותר על שאלותינו בעניין פעולות למניעת אובדנות. להלן נזכיר באופן תמציתי את הנושאים לגביהם המשרד לא השיב, או שהשיב בהיקף לא מספק:

- ☒ התוכנית של צה"ל למניעת התאבדויות: צעדים, לוח זמנים, הגורמים השותפים לה (בצה"ל ומחוץ לו), יעילות התוכנית, ממשקים עם התוכנית הלאומית למניעת התאבדויות.
- ☒ זיהוי ואיתור פוטנציאל לאובדנות טרם הגיוס לצה"ל, כולל קבלת מידע מקופות החולים, מבתי חולים, ממרפאות ציבוריות ומרופאים פרטיים.
- ☒ היקף החזקת נשק בידי חיילים: השינויים בעקבות ההוראות לצמצום החזקת הנשק, ומנגד הגידול במלחמה.²³
- ☒ כלים לזיהוי פוטנציאל לאובדנות שניתנים למפקדים בדרגים שונים ולאנשי מקצוע נוספים (למשל צוותים רפואיים או צוותי ת"ש) – הטמעה בהכשרות הצה"ליות, וכן "כתובת" להתייעצות בזמן אמת.
- ☒ עריכת ביקורות ברה"ן יזומות (בב"י), בעקבות ממצאי מבקר המדינה בדוח על מערך בריאות הנפש בצה"ל בדבר חיילים שהיו אמורים להשתתף בביקורות אלו ולא השתתפו.²⁴
- ☒ תחקירים והפקת לקחים לאחר התאבדות: הוראות, ממצאים וצעדים שננקטו בעקבות התחקירים.
- ☒ זמינות קב"נים – השינויים שנעשו בשטח וקבילות של חיילים.
- ☒ בעניינם של משרתי מילואים: קשר עם גורמי טיפול נפשי בקהילה לצורך שמירה על רצף טיפולי.

²³ צעדים לצמצום החזקת נשק בידי חיילים דווחו בדוח מבקר המדינה 70ב [היבטים ביישום התוכנית הלאומית למניעת התאבדויות – פעולות משרדי הממשלה](#) משנת 2020.

²⁴ מבקר המדינה, דוח שנתי 71ב, [מערכת בריאות הנפש בצה"ל, ביקורת מעקב](#), 2021.